ՆՈՐ-ԴԱՐ

№ 74 ՏԱՍՆԵՒԵՐՐՈՐԴ ՏԱՐԻ Հ աբաթ 27 Ապրիլի 1896 Հ աբաթ 27 Ապրիլի ՏԱՍՆԵՒԵՐՐՈՐԴ ՏԱՐԻ № 74

Տարեկան 10 րուբլի, վեց ամիսը՝ 6 րուբլի, երեք ամիսը՝ 3 ր. 50 կ. ամիսը՝ 1 ր., հատով 5 կ.
Բաժանորդ գրւում են Թիֆլիսում միմիայն խմբագրատանը։

Խմբագրութեան հասցէն՝ Тифлисъ. Редакція «Норъ-Дары» կամ Tiflis Rédaction «Nor-Dar».

Խմբագրութիւնը բաց է ամեն օր (բացի մեծ օրերից) ժամը 9-ից մինչև 2-ը։ Յայտարարութիւնները ընդունւում են ու են հրատարակւում։ Յայտարարութիւնների գնաին 2 կ., բեկամների համար կրկնապատիկ։

Կիրակի, ապրիլի 28-ին, ժամը 12½-ին Խօջիմանքի դերեզմանատանը հոգեհանգիստ է կատարուելու

ՐԱՖՖԻ

դերեզմանի վրայ նրա մահուան ութերորդ տարեգարձի առթիւ։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Առաջնորդ.— Մի կենսական հնդիր։
Ազատական միջոցներ դիւղատնտեսութիւնը վտանգող կենդանիների դէմ։
Թիւրքիայի ֆինանսական վիճակը։
Քրանիկոն.—Ս. Էջմիածնից։ Շահի սպանողը մով է։ Բալսարայի էմիրի գալստեան։ Վաղարշապատից։ Թագադրութեան ծախքը։ Ս. Էջմիածնից։ Սիմֆերոպոլից։ Համառուսական ցուցահանդէսի ծախքը։ Նոր հրատարակութիւններ։
Շամախու ներկայից։
Նամակ խմբագրութեան։
Քաղաքական.— Կրետէի ապըստամբութիւնը։ Թիւրքիա։
Խառնլուրեր։
Հեռագրներ։
Թեր և դէմ։
Tivoli-Waux-Halli-ի միջինգը։
Տիգիկատու։
Յայտարարութիւններ։

Թիֆլիս, 26 ապրիլի, 1896 թ.

ՄԻ ԿԵՆՍԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ

Որքան ժամանակն առաջ է գնում, կեանքի պահանջները այնքան չափանում ու բազմատեսակ են դառնում։ Վայրենի կամ կիսակիրթ կեանքով ապրող ժողովրդի կարիքները շատ աւելի համեստ են ու սահմանափակ, քան լուսաւորուած և բազարակրթութեան բարձրագոյն աստիճանի վրայ գտնուող եւրոպացին որևիցէ ժողովրդի կեանքի առաջադրած պահանջները։ Որևիցէ հասարակութեան բազարակրթական մակերեսոյթի բարձրանալու հետ միասին, փոխւում է նրա կեանքը, բազմապատկւում ու նրբանում են նրա անհատական ու հասարակական կարիքները և կենսական պահանջ դառնում։

Ժամանակի առաջ բերած պահանջները շատ-շատ են, սակայն դրանց մէջ, համարձակ կարելի է ասել, առաջին տեղը պատկանում է այն բարեգործական հաստատութիւններին, որոնք յանուն մարդասիրութեան և քրիստոնէական եղբայրութեան կանգնուած են այս կամ այն ազգի, մէկ կամ մեւս հասարակութեան մէջ։ Ոչքան լուսաւորուած է մի ազգ կամ ժողովուրդ, այնքան բազմաթիւ ու բազմատեսակ են նրա մէջ գոյութիւն ունեցող բարեգործական հաստատութիւնները։ Սակայն մեր նպատակից դուրս լինելով առհասարակ այդ կարգի հաստատութիւնների մասին խօսել, այստեղ մեր խօսքը մասնաւորում ենք մի հանրային ապաստանարանի մասին, որ կոչւում է հիւանդանոց։

Հասարակական հիւանդանոցները բազարակիրթ Եւրոպայի գլուխ-գործոցն են։

Սկսած գաւառական միջնակարգ բազարներից մինչև մեծահարուստ ու բազմամարդ մայրաքազաքները, հասարական բոլոր ազգերի մէջ անպակաս խնամք է գործ դրւում ու միլիոնաւոր ռուբլիներ ծախսւում այդ գուտ մարդասիրական հաստատութիւնների վրայ։ Ուրաքանչիւր բազար ունի իւր մի կամ մի քանի հիւանդանոցը, որը իւր բոլոր յարմարութիւններով գրաւած է հասարակութեան ուրմամպրութեան տակ։ Այնտեղ ազատ մուտք ունին հարուստն ու աղքատը, մեծն ու փոքրը, մի խօսքով ամեն հասակի, սեռի ու հիւանդութեան տէր մարդիկ, կամ բոլորովին ձրի, և կամ ամենաչնչին վճարով։

Խորին ցաւակցութեամբ պէտք է ասենք, որ մեր խեղճ կեանքը ինչպէս շատ բաներում, այդ կողմից ևս կատարեալ մի հակապատկեր է կազմում եւրոպական վերաբերութեամբ։

Մեզանից որ մէկին չի պատահել տեսնել ցած, խոնաւ, գեհենայրի նմանուղների մէջ ապրած բնակիչների վրայ, գուրկ օգնական ձեռքից, տար կերակրից և բժշկական խնամքից։ Ո՞ր մէկը մեզանից չի տեսել եկեղեցու գռանը անցորդների փիշը պոկող բազմաթիւ տգամարդկանց ու կանանց, որոնցից ամեն մէկը կամ տարիների ծանրութեան տակ կորացած և կամ ոտքից, ձեռից, աչքից զուրկ, անկարող աշխատելու, ամբողջ օրը գռնէ-գուռ, խանութից խանութ է քարշ գալիս, մի կտոր հաց ձեռք բերելու և իւր ողորմելի գոյութիւնը պահպանելու համար։ Հիւանդութիւններից տառապողների, բժշկութեան կարօտների, կաղերի, կոյրերի, հաշմանդամների, աշխատութեան անկարողների, որբերի ու չքաւորութեան մէջ գտնուող այրիների ձիւր Թիֆլիսի մէջ շատ մեծ է և օր-օրի վրայ էլ բազմանալու վրայ է։ Թիֆլիսը իբրև բազմամարդ քաղաք իւր ընդարձակ գործունէութեամբ ամեն շաբաթ քարշում, բերում է պանդուխտ և առտնական հայերի բազմաթիւ խմբեր, որոնք գանազան հիւանդութիւնների և գժբազդ պատահարների դէմ ոչ մի պատսպարան չունին։

Մեզ կարող են ասել, թէ մեր քաղաքն արդէն ունի այդ նպատակին յատկացուած հաստատութիւն, ուրեմն և աւելորդ է այդ մասին խորհել։

Սակայն աչքի առաջ ունենալով մօտ 200,000 բնակիչ ունեցող Թիֆլիսն ու նրա բազմաթիւ ազգատները, այդ նպատակին յատկացուած միմիակ հաստատութիւնը շատ անբաւական ու անբաւարար է հսկայ պէտքի առաջ։ Բազմաթիւ ազգատներ, օգնութեան կարօտներ, մարդկային խնամքի ստիպողաբար գուրս են մնում այդ մարդասիրական յարկից։ և այդ շատ հասկանալի է, որովհետև մի կամ երկու հիւանդանոցի ոչ միջոցներն և ոչ էլ պայմանները կընարին Թիֆլիսի նման մի բազմամարդ քաղաքի մարդկային պահպանութեան կարօտ ամբողջ խնդուած գասակարգի բոլոր պահանջներին բաւականութիւն տալու։

Կ. Պոլսի և Զմիւռնիայի պետական և օտար հիւանդանոցների շարքում պէտք է դասւում նաև ս. Փրկչի և Սպարթալեան հիւանդանոցների գոյութիւնն։ Այդ հիւանդանոցներում, որոնք պահւում են միմիայն հայերի հաղարաւոր ոսկիների շնորհիւ, ապաստան են գտնում և գառաւիալը, և խելագարը, և որբը, և այրին և թոռնախտաւորը և բոլոր և տարիքն առած աշխատութեան անկարող ուսուցիչը։

Թիֆլիսի հայերը մարդասիրական ահագին գործ կատարած կլինեին, եթէ իրենց խնդուածներին պատսպարելու, գառամածին ու տնանկին խնամելու գործում հետևեն պոլսեցիների ու զմիւռնիացիների օրինակին և աշխատեն ս. Փրկչի կամ Սպարթալեան հիւանդանոցների նման մի հասատատութիւն ունենալ։

Այսպիսի մի հաստատութիւն կենսական պահանջ է Թիֆլիսի նման մի քաղաքի համար, և խնդիրը վերաբերելով սոսկ մարդասիրական մի գործի, պէտք է յուսալ, որ վաղ թէ ուշ անպատճառ կիրագործուի։

ԱՐՄԱՏԱԿԱՆ ՄԻԱՑՈՑՆԵՐ ԳԻՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹԻՒՆԸ ՎՏԱՆԳՈՂ ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐԻ ԴԷՄ

Վերջին տարիներս շատ նահանջով, կենդանւոյն ներկայացնում է Փրանսիայի ամօթալից, ձախողակ օրերը, նրա պարտութիւնը և բաժանումը։

«Միաբանիւնք, քաղաքացիներ, աւետացրեց պ. Գեղբետան, մի կողմ դասակցութիւնը, պաշտպանեցէք մեզ։ Գարիզի ժողովուրդ, դու 1789-ին Բաստիլն առար, 1848-ին և 1870-ին դու էիր, որ հասարակապետութիւնը յայտարարեցիր, դու էիր, որ 1830-ին ճակատամարտեցիր. արդ՝ այժմ ուրիշ Բաստիլներ կան տապալելու։ Ձեզ համար ասում են, պարիզցիներ, որ դուք անհոգ էք դարձած, ապացուցէք, որ այդ սխալ է։ Դուք գաւառին օրինակ պիտի ցոյց տաք, գիւղական այն հանրավարականներին՝ որ դէպի մեզ են գալիս, մեզ հետ են և կարող են մայրաքաղաքի օգնութեան վրայ յոյս դնել։

«Ցոյց տուէք ձեր ոյժը, թող յուզուի հասարակական կարծիքը և ձեր եռանդագին գործունէութեան չնորհիւ մենք կարող ենք այժ գործածելու միջոցներից խուսափել, իսկ եթէ այդ անհրաժեշտ լինի, այնժամանակ մենք բոլորս մեր ոյժերը միացրած՝ ընդհանուր զօրութեամբ առաջ պիտի քայլենք...»։

Գ. Գեղբետանի վերջաբանը երիցս ծափահարութեամբ ընդունուեցաւ։

Այնուհետև խօսում է պ. Ժորէս։

Գ. Ժորէսը հազիւ ամբիոնին մօտեցած, ծափահարութեան որոտը դադիճն է լցնում. Տերում է խորին լռու-

---

TIOLI WAUX-HALL-Ի ՄԻՒԻՆԳԸ

(«Նոր-Դար»-ի Գարիզի թղթակցից)

Գատամասնների ժողովի սենեակին տուած պատասխանը բաւական չհամբուեցաւ։ Հանրապետականները ցանկացան մի զօրաւոր ժողովրդական ցոյց յառաջ բերել, ցոյց տալու համար՝ որ ի հարկին ժողովուրդը պատրաստ է զէնքի գիմելու. ահա այդ նպատակով և կազմուեցաւ Տիվոլի-Վոքս-Հալի նշանաւոր միջինգը։

Միջինգը կազմակերպողների կոչը անպատասխան չմնաց. աւելի քան տասը հազար հոգի եղէկ նստած էին այդ ընդարձակ սրահի նստարանների վրայ։ Արտաքին տեսքից իսկոյն կարելի էր եզրակացնել, որ հանդամանքներն ապարև ծանր են։ Գարիզի ժողովուրդը, որ մինչև այդ ժամանակ անտարբեր էր, սկսել էր շարժման մէջ մտնել և նա այդ շարժումն անհրաժեշտ էր համարել ներկայ պատգամաւորների մէջ, երբ սենատի և պատգամաւորների ժողովի միջև տեղի ունեցած ընդհարման պատճառով ինդրի էր ենթարկուած ազգային միահեծանութիւնը (souveraineté nationale), որի համար ինքն այնքան արեան ճապաղիք է տուել։ Երկար ժամանակից ի վեր գեռ այդքան խուռն ամբոխ ներկայ չէր եղած որևէ քաղաքական միջինգի։ Այդ օրն էր միայն, որ ժողովուրդն իւր պատկառելի բազմութեամբ ուզում էր ցոյց տալ, որ ինքն է իւր իսկական տէրը, որ ինքն է միայն պետական հաստատութեանց ծնողը տուողը և լուծողը։

Ժողովարանի դռների բացումից գեռ մի ժամ առաջ, «Մարսեզեան» վողոցը, «Հասարակապետութեան» ընդարձակ հրապարակը, «Վալմի»-ի գետկերը՝ ժողովրդի բազմութիւնից սկսած էր։ Գործաւոր, պաշտօնեայ, վաճառական հաւասարապէս պատրաստ էին իրենց իրաւունքը յառաջ մղելու։

Պարիզի այդ թաղը մի ապստամբական դիրքի մէջ էր գտնւում այդ պահուն, ուստի ոստիկանութիւնը իւր ամբողջ զօրութիւնն այդտեղ էր հաւաքել։ Ոստիկանների, ոստիկան-գինուորների, թիկնապահների տասնեակ զնդեր շարիշար կանգնած էին։ Միայն մի փողոցի անկիւնում չորս վաշտ ոստիկան-գինուորներ էին խռնուած, իսկ գլխաւոր փողոցներում զրանց թիւը եւ աւելի շատ էր։

Տասը հազարից աւելի ժողովուրդ էր խմբուած դահլիճի մէջ, իսկ մի այդքան էլ դուրսը։

Ժամի գեռ ութին դահլիճ են մրտնում միջինգի գլխաւոր կազմակերպողները և այդ օրուայ հռետորները։ Դարևանդակի (estrade) վրայ են բազմում պ. պ. Տիւրո, Գեղբետան, Ժերո-Ռիշար, Ռուանէ, Վայեան և այլն, և այլն, բոլորն էլ պաքարող հանրավարականներ։ Ներս կան ամենայն հետաքրքրութեամբ պատրաստուած էին ականջ դնել հռետորներից, պարագլուխներից ամենքն ամփոփից ծափահարութեամբ են ընդունւում։

Միջինգի կանոնաւորութեան համար նախագահ է ընտրւում պ. Ռընու, ընթերականներ՝ պ. պ. Հանրի Տիւրո և Կամէլինա, իսկ քարտուղար՝ պ. Լիւսիէն-Վիկտոր-Մէօնիէ։

Նախագահ պ. Ռընու նախ շնորհակալութիւն է յայտնում միջինգը կազմակերպողներին և ժողովականներին, որոնք արձագանգ են տուել իրենց կոչին։ «Ցետադիմական ոյժերի դաշնակցութեան դէմ, ասաց նա, համբաւակոյտ պատահականութեան և ստորանկեալ՝ ամօթահար կուսակցութեանց սևրա միութեան դէմ, մենք հարկ ենք համարում յայտարարելու, որ գործելու ժամն արդէն հնչած է, հարկաւոր է այլական, եռանդագին միջոցների դիմելու։ Պէտք է, որ այս գումարման հինց սկզբին հանրաքուէն ծափահարուի ձեր կողմից»։

Հռետորի կոչին հազարաւոր ձայներ պատասխանում են, կատաղաբար ծափահարելով՝ «կեցցէ՛ ընկերական հասարակապետութիւնը։ Անկի՛ն սենատը»։

Միքանի հեռագրերի և նամակների ընթերցումից յետոյ, խօսքը տրւում է պ. Գեղբետանին։

Գ. Գեղբետանի արտասանածը ճառ չէ, այլ մի մեզադրական ամբաստանագիր։

«Այժմ երկար ճառեր խօսելու ժամը չէ, ասաց նա, մենք աւելի ուզում ենք գործել, քան թէ խօսել, և մենք եկած ենք ձեզ խնդրելու, որ մեզ օգնէք մեր ձեռնարկութեան մէջ...։

«Մի մինիստրութիւն, որի մասին ես չեմ կարող խօսել առանց չփոթութեան, որովհետև նա ինքն իւր վրայ ձգեց գեներալական վերջին թիւանողը, հանրավարական հասարակապետութեան գրօշքն էր պարզել։ Այդ արդէն բաւական էր, որ նրա դէմ բարձրանային բոլոր յետադիմականները»։

Գ. Գեղբետան արմատական մինիստրութեան մատուցած ծառայութեանց և յարուցած խնդիրների վրայ խօսելուց յետոյ, սենատի բռնած դիրքին գալով, հետևեալն ասաց.

«Սենատն էր, հնացած քաղաքագէտների այդ հանդստեան տունը, տուն՝ ուր պատուհանների ծակուծուկը խծկուած է (rembourrée). բաղկաթոռները՝ թաւշապատ, հիւանդ, ծերութիւնից ընդարմացած, իրենց նախկին սկզբունքներն ուրացող մարդիկ էին՝ որ մարտի մատն հանրաքուէի դէմ։ Մինչ մենք յեղափոխութիւնից հարիւր տարի յետոյ ենք գտնւում»։

Հռետորն այնուհետև քննութեան է ենթարկում սենատի գոյութեան իրաւունքը և հաստատում է, որ այդ ժողովը գժբախտ օրերի մէջ ծնուած հաստատութիւն լինելով՝ մարմնացած կեղծ հանրապետական հաստատութիւն է։ Ապա անցնելով սենատի ներկայ գործունէութեան վրայ, ասում է, որ նա ոչ միայն չի ներկայացնում ժողովրդի կամքը, այլ ընդհակառակն, նա ամեն ջանք գործ է դնում, որ ժողովրդի կամքը չկատարուի։

«Ես ձեզ ասացի, շարունակեց նա, որ սենատը ծնուած է գժբախտ օրերի մէջ, ես ձեզ ասացի, որ նա ծնուած է Սեդանի ամօթալի յանձնումից յետոյ, ես ձեզ ասացի, որ նա ծնուած է Պարիզի ապստամբութեան ժամանակ, ես ձեզ ասացի, որ նա ծնուած է Վերսալի ոճրագործութեան ժամանակ։ Ես ձեզ ասացի, որ նա ծնուած է Կոմունայի ջարդերի ժամանակ։ Ես ձեզ ասացի, որ նա ծնուած է Պարիզի ժողովրդի ամենաբարձր ոյժերի ոչնչացման

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՎԻՊԱՍԱՆՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ ԱՇԽԱՐՀԻ

Ա. ԲԱԶՄԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԱՑՈՒՄՆԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ

ՀԱՅ ՄԱՐԴՈՒ ՀՈԳԵՒՈՐ ԿԵՑՎԱԾՔԸ

ՀԱՅ ԱՂՋԻԿՆԵՐՈՒ ՎԻՃԱԿԸ

ՀԱՅ ԿԻՆԸ

ՀԱՅ ՄԱՆԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆԸ

ՀԱՅ ՀԱՐՍԸ

ՀԱՅ ՀԱՐՍՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՀԱՅ ՍՊԱՆԴԱՒՈՐԸ

ՀԱՅ ՀԱՐՍԱՑՈՒՆ ՀԱՆԴԵՐՁ

ՎԱՐԴ-Ի ԱՆ

Տարեկան 6 ռուբլի, կիսամյա 3 ռ., 3 ամսով 1 ռ. 50 կ.։

Առանձին համարը՝ 5 կոպ.։

Ամեն օր, բացի տոներից հետևյալ օրից, առավոտյան կանուխ։

Խմբագրատունը գտնվում է Տաճկական փողոցում, № 26-ի տանը։

Ընդունվում են բոլոր տեսակ հայտարարություններ, որոնք տպվում են առանձին թերթիկով։

Հայտարարությունների համար վճարվում է 1 կոպեկ տողի համար։

Ձեռագրերը չեն վերադարձվում։

Խմբագրատան հեռագիրը՝ Վարդ, Թիֆլիս։

Խմբագրատան հեռախոսը՝ № 74։

Խմբագրատան ժամերը՝ ցերեկվա 12-ից մինչև 3-ը։

Ընդունվում են բաժանորդագրություններ և հայտարարություններ հետևյալ տեղերում՝

Թիֆլիսում՝ Ա. Ա. Ղազարյանցի գրատանը, Ալեքսանդրովյան պողոտա, № 3։

Ալեքսանդրապոլում՝ Ա. Ա. Ղազարյանցի գրատանը։

Ախալցխայում՝ Ա. Ա. Ղազարյանցի գրատանը։

Ախալքալաքում՝ Ա. Ա. Ղազարյանցի գրատանը։

Ղարսում՝ Ա. Ա. Ղազարյանցի գրատանը։

Ղազախում՝ Ա. Ա. Ղազարյանցի գրատանը։

Ելիզավետպոլում՝ Ա. Ա. Ղազարյանցի գրատանը։

Ջավախքում՝ Ա. Ա. Ղազարյանցի գրատանը։

Ջուլֆայում՝ Ա. Ա. Ղազարյանցի գրատանը։

Նոր Նախիջևանում՝ Ա. Ա. Ղազարյանցի գրատանը։

Շամախում՝ Ա. Ա. Ղազարյանցի գրատանը։

Շուշիում՝ Ա. Ա. Ղազարյանցի գրատանը։

Ռոստովում՝ Ա. Ա. Ղազարյանցի գրատանը։

Ս. Պետերբուրգում՝ Ա. Ա. Ղազարյանցի գրատանը։

Ստամբուլում՝ Ա. Ա. Ղազարյանցի գրատանը։

Տրապիզոնում՝ Ա. Ա. Ղազարյանցի գրատանը։

Վենետիկում՝ Ա. Ա. Ղազարյանցի գրատանը։

Վիեննայում՝ Ա. Ա. Ղազարյանցի գրատանը։

Փարիզում՝ Ա. Ա. Ղազարյանցի գրատանը։

Ցյուրիխում՝ Ա. Ա. Ղազարյանցի գրատանը։

Ռեդակտոր-հրատարակիչ՝ Ա. Ա. Ղազարյանց։

Տպարան Ա. Ա. Ղազարյանցի, Թիֆլիս։

«Ընկալեք»-ի № 47-ում հետևյալը

ՆՈՐԸՆԿ ԱՍՊԱՏԱՎՈՐԸ

Հատված

Ս. Գ. Ր.

Ես ու հոգեւոր դաստիարակս մի անգամ ճամփա ենք ընկել դեպի մեր գյուղը, որ գտնվում է Ղազախի գավառում։ Ճանապարհին հոգեւորականը ինձ պատմեց մեր գյուղի մասին մի շատ հետաքրքրական պատմություն, որ ես այսօր ուզում եմ ձեզ հայտնել։

Մեր գյուղը, որ կոչվում է Ղարաքիլիսա, ունի մոտ 200 տուն ազգաբնակչություն։ Գյուղը գտնվում է մի ձորակի մեջ, որի միջով հոսում է մի փոքրիկ գետակ։ Գյուղի շրջակայքում ամենուրեք տեսնում ես ընդարձակ արտեր, որոնք ամեն տարի ցանվում են ցորենով, գարիով, կտավատով, բամբակով և այլ հացահատիկներով։ Գյուղի հարավային կողմում կան մի քանի այգիներ, որոնք պատկանում են գյուղի ամենահարուստ մարդկանց։ Գյուղի հյուսիսային կողմում կան մի քանի ընդարձակ մարգագետիններ, որոնք ամեն տարի ծաղկում են գեղեցիկ ծաղիկներով։ Գյուղի ամենաբարձր տեղում կանգնած է մի հին եկեղեցի, որ շինված է եղել դեռ հեթանոսական ժամանակներում։ Եկեղեցին շրջապատված է եղել մի ամուր պարսպով, որի մնացորդները մինչև այսօր էլ կան։ Եկեղեցու մոտ կանգնած է եղել մի մեծ ուռենի, որ ներկայումս չորացած է։ Ասում են, թե այդ ուռենին հին ժամանակներում ամեն տարի ծաղկել է եղել, և ժողովուրդը նրա ծաղկելուց գուշակել է եղել տարվա բերքը։ Եթե ուռենին լավ է ծաղկել, ապա ժողովուրդը կարծել է եղել, որ տարին լավ բերք կլինի, իսկ եթե վատ է ծաղկել, ապա կարծել է եղել, որ տարին վատ բերք կլինի։ Ուռենին ներկայումս չորացած է, ինչպես ասացի, և ոչ ոք չի հավատում նրա գուշակությանը։

Գյուղի ամենահարուստ մարդը Ղազարոս աղա Ղազարյանն է։ Նա ունի մոտ 1000 ոչխար, 200 խոշոր եղջերավոր անասուն, 50 ձի և 10 զույգ եզներ։ Նրա տունը գյուղի ամենագեղեցիկ տունն է։ Նա ունի մի մեծ պարտեզ, որի մեջ կան տարբեր տեսակ պտղատու ծառեր։ Նրա տան առջևի մասում կան մի քանի ծաղկանոցներ, որոնք ամեն տարի լցվում են տարբեր տեսակ ծաղիկներով։ Ղազարոս աղան ունի երեք որդի և երեք դուստր։ Որդիներից երկուսը ամուսնացած են և ապրում են առանձին տներում, իսկ կրտսեր որդին՝ Գրիգորը, ապրում է հոր հետ։ Գրիգորը ավարտել է Ղազախի ուսումնարանը և հիմա զբաղվում է հոր գործերով։ Ղազարոս աղայի դուստրերից երկուսը ամուսնացած են, իսկ կրտսերը՝ Մարիամը, ապրում է հոր հետ։ Մարիամը ավարտել է Թիֆլիսի աղջկանց գիմնազիան։ Նա շատ գեղեցիկ աղջիկ է։ Նա ունի մեծ սև աչքեր, գանգուր մազեր և հասակով բարձրահասակ է։ Նա շատ խելոք աղջիկ է։ Նա սիրում է կարդալ գրքեր, նվագել դաշնամուր և նկարել։ Նա ունի մի քանի նկարներ, որոնք նա ինքն է նկարել։ Նկարները շատ լավ են։ Նա ունի մի քանի ընկերուհիներ, որոնք ամեն օր գալիս են նրա մոտ։ Նրանք միասին նստում են պարտեզում, կարդում են գրքեր, նվագում են դաշնամուրի վրա և նկարում են։ Երբեմն նրանք գնում են գետակի ափը և այնտեղ նստում են ծառերի տակ։ Մարիամը շատ է սիրում բնությունը։ Նա ասում է, որ ամեն առավոտ, երբ արևը ծագում է, նա գնում է գետակի ափը և նայում է, թե ինչպես է արևը ծագում։ Նա ասում է, որ արևի ծագելը շատ գեղեցիկ է։ Նա ասում է, որ ամեն առավոտ, երբ նա գնում է գետակի ափը, նա տեսնում է, թե ինչպես են թռչունները երգում։ Նա ասում է, որ թռչունների երգը շատ քաղցր է։ Նա ասում է, որ ամեն առավոտ, երբ նա գնում է գետակի ափը, նա տեսնում է, թե ինչպես են ծաղիկները բացվում։ Նա ասում է, որ ծաղիկները շատ գեղեցիկ են։ Նա ասում է, որ ամեն առավոտ, երբ նա գնում է գետակի ափը, նա տեսնում է, թե ինչպես են ծառերը կանաչում։ Նա ասում է, որ ծառերը շատ գեղեցիկ են։ Նա ասում է, որ ամեն առավոտ, երբ նա գնում է գետակի ափը, նա տեսնում է, թե ինչպես է արևը ծագում։ Նա ասում է, որ արևի ծագելը շատ գեղեցիկ է։

Ղազարոս աղան ունի նաև մի մեծ այգի, որ գտնվում է գյուղից մոտ 2 վերստ հեռավորության վրա։ Այգին շրջապատված է եղել մի ամուր պարսպով, որի մնացորդները մինչև այսօր էլ կան։ Այգու մեջ կան տարբեր տեսակ պտղատու ծառեր, որոնք ամեն տարի առատ բերք են տալիս։ Այգու մեջ կան նաև մի քանի խաղողի այգիներ, որոնք ամեն տարի առատ բերք են տալիս։ Ղազարոս աղան ունի նաև մի մեծ ջրաղաց, որ գտնվում է գյուղից մոտ 3 վերստ հեռավորության վրա։ Ջրաղացը ջրում է գետակի ջրով, որը գալիս է գյուղի միջով։ Ջրաղացը ունի երկու քար, որոնք ամեն տարի առատ ալյուր են տալիս։ Ղազարոս աղան ունի նաև մի մեծ խանութ, որ գտնվում է գյուղի կենտրոնում։ Խանութում վաճառվում են տարբեր տեսակ ապրանքներ, որոնք Ղազարոս աղան բերում է Թիֆլիսից և Ղազախից։ Խանութում աշխատում են երկու վաճառականներ, որոնք Ղազարոս աղայի ազգականներն են։ Խանութը միշտ լեցուն է լինում գնորդներով, որովհետև Ղազարոս աղան ապրանքները վաճառում է էժան գներով։ Ղազարոս աղան ունի նաև մի մեծ տուն Թիֆլիսում, որը նա վարձով է տալիս։ Տունը ունի 20 սենյակ և շատ գեղեցիկ է։ Տունը գտնվում է Ալեքսանդրովյան պողոտայում, № 3-ի տակ։ Տունը վարձով տալիս է Ղազարոս աղայի եղբայրը՝ Հակոբ Ղազարյանը։ Հակոբ Ղազարյանը ապրում է Թիֆլիսում և զբաղվում է առևտրով։ Նա ունի մի մեծ խանութ, որ գտնվում է Ալեքսանդրովյան պողոտայում, № 5-ի տակ։ Խանութում վաճառվում են տարբեր տեսակ ապրանքներ, որոնք Հակոբ Ղազարյանը բերում է Ղազախից և Ղարսից։ Հակոբ Ղազարյանը ունի նաև մի մեծ տուն Ղազախում, որը նա վարձով է տալիս։ Տունը ունի 15 սենյակ և շատ գեղեցիկ է։ Տունը գտնվում է Ղազախի կենտրոնում։ Հակոբ Ղազարյանը ունի նաև մի մեծ այգի, որ գտնվում է Ղազախից մոտ 2 վերստ հեռավորության վրա։ Այգին շրջապատված է եղել մի ամուր պարսպով, որի մնացորդները մինչև այսօր էլ կան։ Այգու մեջ կան տարբեր տեսակ պտղատու ծառեր, որոնք ամեն տարի առատ բերք են տալիս։ Հակոբ Ղազարյանը ունի նաև մի մեծ ջրաղաց, որ գտնվում է Ղազախից մոտ 3 վերստ հեռավորության վրա։ Ջրաղացը ջրում է գետակի ջրով, որը գալիս է Ղազախի միջով։ Ջրաղացը ունի երկու քար, որոնք ամեն տարի առատ ալյուր են տալիս։ Հակոբ Ղազարյանը ունի նաև մի մեծ խանութ, որ գտնվում է Ղազախի կենտրոնում։ Խանութում վաճառվում են տարբեր տեսակ ապրանքներ, որոնք Հակոբ Ղազարյանը բերում է Թիֆլիսից և Ղարսից։ Խանութում աշխատում են երկու վաճառականներ, որոնք Հակոբ Ղազարյանի ազգականներն են։ Խանութը միշտ լեցուն է լինում գնորդներով, որովհետև Հակոբ Ղազարյանը ապրանքները վաճառում է էժան գներով։ Հակոբ Ղազարյանը ունի նաև մի մեծ տուն Թիֆլիսում, որը նա վարձով է տալիս։ Տունը ունի 20 սենյակ և շատ գեղեցիկ է։ Տունը գտնվում է Ալեքսանդրովյան պողոտայում, № 3-ի տակ։ Տունը վարձով տալիս է Հակոբ Ղազարյանի եղբայրը՝ Գրիգորը։ Գրիգորը ապրում է Թիֆլիսում և զբաղվում է առևտրով։ Նա ունի մի մեծ խանութ, որ գտնվում է Ալեքսանդրովյան պողոտայում, № 5-ի տակ։ Խանութում վաճառվում են տարբեր տեսակ ապրանքներ, որոնք Գրիգորը բերում է Ղազախից և Ղարսից։ Գրիգորը ունի նաև մի մեծ տուն Ղազախում, որը նա վարձով է տալիս։ Տունը ունի 15 սենյակ և շատ գեղեցիկ է։ Տունը գտնվում է Ղազախի կենտրոնում։ Գրիգորը ունի նաև մի մեծ այգի, որ գտնվում է Ղազախից մոտ 2 վերստ հեռավորության վրա։ Այգին շրջապատված է եղել մի ամուր պարսպով, որի մնացորդները մինչև այսօր էլ կան։ Այգու մեջ կան տարբեր տեսակ պտղատու ծառեր, որոնք ամեն տարի առատ բերք են տալիս։ Գրիգորը ունի նաև մի մեծ ջրաղաց, որ գտնվում է Ղազախից մոտ 3 վերստ հեռավորության վրա։ Ջրաղացը ջրում է գետակի ջրով, որը գալիս է Ղազախի միջով։ Ջրաղացը ունի երկու քար, որոնք ամեն տարի առատ ալյուր են տալիս։ Գրիգորը ունի նաև մի մեծ խանութ, որ գտնվում է Ղազախի կենտրոնում։ Խանութում վաճառվում են տարբեր տեսակ ապրանքներ, որոնք Գրիգորը բերում է Թիֆլիսից և Ղարսից։ Խանութում աշխատում են երկու վաճառականներ, որոնք Գրիգորի ազգականներն են։ Խանութը միշտ լեցուն է լինում գնորդներով, որովհետև Գրիգորը ապրանքները վաճառում է էժան գներով։ Գրիգորը ունի նաև մի մեծ տուն Թիֆլիսում, որը նա վարձով է տալիս։ Տունը ունի 20 սենյակ և շատ գեղեցիկ է։ Տունը գտնվում է Ալեքսանդրովյան պողոտայում, № 3-ի տակ։ Տունը վարձով տալիս է Գրիգորի եղբայրը՝ Հակոբը։ Հակոբը ապրում է Թիֆլիսում և զբաղվում է առևտրով։ Նա ունի մի մեծ խանութ, որ գտնվում է Ալեքսանդրովյան պողոտայում, № 5-ի տակ։ Խանութում վաճառվում են տարբեր տեսակ ապրանքներ, որոնք Հակոբը բերում է Ղազախից և Ղարսից։ Խանութում աշխատում են երկու վաճառականներ, որոնք Հակոբի ազգականներն են։ Խանութը միշտ լեցուն է լինում գնորդներով, որովհետև Հակոբը ապրանքները վաճառում է էժան գներով։ Հակոբը ունի նաև մի մեծ տուն Ղազախում, որը նա վարձով է տալիս։ Տունը ունի 15 սենյակ և շատ գեղեցիկ է։ Տունը գտնվում է Ղազախի կենտրոնում։ Հակոբը ունի նաև մի մեծ այգի, որ գտնվում է Ղազախից մոտ 2 վերստ հեռավորության վրա։ Այգին շրջապատված է եղել մի ամուր պարսպով, որի մնացորդները մինչև այսօր էլ կան։ Այգու մեջ կան տարբեր տեսակ պտղատու ծառեր, որոնք ամեն տարի առատ բերք են տալիս։ Հակոբը ունի նաև մի մեծ ջրաղաց, որ գտնվում է Ղազախից մոտ 3 վերստ հեռավորության վրա։ Ջրաղացը ջրում է գետակի ջրով, որը գալիս է Ղազախի միջով։ Ջրաղացը ունի երկու քար, որոնք ամեն տարի առատ ալյուր են տալիս։ Հակոբը ունի նաև մի մեծ խանութ, որ գտնվում է Ղազախի կենտրոնում։ Խանութում վաճառվում են տարբեր տեսակ ապրանքներ, որոնք Հակոբը բերում է Թիֆլիսից և Ղարսից։ Խանութում աշխատում են երկու վաճառականներ, որոնք Հակոբի ազգականներն են։ Խանութը միշտ լեցուն է լինում գնորդներով, որովհետև Հակոբը ապրանքները վաճառում է էժան գներով։

I.

ՋՈՒՌԿԱՅԻՆ ՎԱՌՈՒՆԳ

Գինը 50 կ.։

Տարածվում է Թիֆլիսի Ա. Ա. Ղազարյանցի գրատանը, գինը 50 կ.։

Ամսագիր «Ազգասեր» հրատարակվում է սկսյալ 1896 թ. դեկտեմբերի Թիֆլիսում, տարեկան գումարը 6 ռուբլի, կիսամյա 3 ռ., 3 ամսով 1 ռ. 50 կ.։

Ամեն օր, բացի տոներից հետևյալ օրից, առավոտյան կանուխ։

Խմբագրատունը գտնվում է Տաճկական փողոցում, № 26-ի տանը։

Ընդունվում են բոլոր տեսակ հայտարարություններ, որոնք տպվում են առանձին թերթիկով։

Հայտարարությունների համար վճարվում է 1 կոպեկ տողի համար։

Ձեռագրերը չեն վերադարձվում։

Խմբագրատան հեռագիրը՝ Վարդ, Թիֆլիս։

Խմբագրատան հեռախոսը՝ № 74։

Խմբագրատան ժամերը՝ ցերեկվա 12-ից մինչև 3-ը։

Ընդունվում են բաժանորդագրություններ և հայտարարություններ հետևյալ տեղերում՝

Թիֆլիսում՝ Ա. Ա. Ղազարյանցի գրատանը, Ալեքսանդրովյան պողոտա, № 3։

Ալեքսանդրապոլում՝ Ա. Ա. Ղազարյանցի գրատանը։

Ախալցխայում՝ Ա. Ա. Ղազարյանցի գրատանը։

Ախալքալաքում՝ Ա. Ա. Ղազարյանցի գրատանը։

Ղարսում՝ Ա. Ա. Ղազարյանցի գրատանը։

Ղազախում՝ Ա. Ա. Ղազարյանցի գրատանը։

Ելիզավետպոլում՝ Ա. Ա. Ղազարյանցի գրատանը։

Ջավախքում՝ Ա. Ա. Ղազարյանցի գրատանը։

Ջուլֆայում՝ Ա. Ա. Ղազարյանցի գրատանը։

Նոր Նախիջևանում՝ Ա. Ա. Ղազարյանցի գրատանը։

Շամախում՝ Ա. Ա. Ղազարյանցի գրատանը։

Շուշիում՝ Ա. Ա. Ղազարյանցի գրատանը։

Ռոստովում՝ Ա. Ա. Ղազարյանցի գրատանը։

Ս. Պետերբուրգում՝ Ա. Ա. Ղազարյանցի գրատանը։

Ստամբուլում՝ Ա. Ա. Ղազարյանցի գրատանը։

Տրապիզոնում՝ Ա. Ա. Ղազարյանցի գրատանը։

Վենետիկում՝ Ա. Ա. Ղազարյանցի գրատանը։

Վիեննայում՝ Ա. Ա. Ղազարյանցի գրատանը։

Փարիզում՝ Ա. Ա. Ղազարյանցի գրատանը։

Ցյուրիխում՝ Ա. Ա. Ղազարյանցի գրատանը։

Ռեդակտոր-հրատարակիչ՝ Ա. Ա. Ղազարյանց։

Տպարան Ա. Ա. Ղազարյանցի, Թիֆլիս։

«Renaissance» հրատարակի առաջ նոր ձևերի, բառերով մեր հայկական, բառերով մեր ունի ՊԷՆ-Ը առաջին։

Ինչ հոգերի ա.ա. Գրիգ, Դավթ. Գրիգ. Ղ. Ալիշան, Ալիշան և Տիրատ առատ հայերեն ունի ձև

մի նամակ խմբագրության հան Մելիք-Հախնազարեան մի արհեստաւորի ատրագրության համար և այն էլ առաջնորդողի տառերով շարած, որի մէջ նկարագրուած է Ներսիսեան դպրոցի հինգերորդ դասարանի մի աշակերտի վիճակը բառական սարսափելի գոյներով. որպէս թէ «Ներսիսեան հայոց ուսումնարանը. . . իբր հեռաւոր շաւալին տնոր է ուղարկել էշեր», մի վարմունք, «որպիսի անխմամտանքութիւն քուրդն էլ իսկի չի անիլ»։

Այդ աշակերտին ես լաւ ճանաչում եմ, և պիտը գնալուց առաջ վերջին օրերը իմ տանն էր, ուստի և տիպակ լինելով հղելութեանը, պարտք եմ համարում յայտնել, որ լուն ուղտ է չինուած։ Այդ աշակերտին տկլոր չեն ճանապարհ դրել. որովհետև ամառն է անկասկածելու պիտում, նրան տուել են ամառուայ սպիտակ չորեր, երկու զոյգ. բայց որպէսզի նա ցուրտ եղանակներից էլ ապատ լինի, տուել էին և իւր չեռոցի վերարկուն։

Այդ աշակերտը ոչ «հիւանդ է, ոչ հաղում է, ոչ նիհարած է, և ոչ էլ գիդնած»։ Նա այդ սարսափելի հիւանդութեան ոչ մի նշանն էլ չունի, միայն թէ ինքը ընդունակ ու շատ աշխատող լինելով, լսարուած պարապմունքից յոգնել էր ու պղտոցը նրան ժամանակից առաջ արձակից որպէս արտօնութիւն տանդրուատանալու համար, տալով նրան մինչև տնդամ 4 րուբլի ճանապարհածախս։

Վերջապէս կարող ենք հանգստացնել նամակագրին կամ նրա համար նամակ շարադրողին այդ աշակերտի մօր վերաբերմամբ, որ նա «չի հիւանդացել թշուառ սրդուն տեսնելով», որովհետև շատ անվրդով սրտով հենց իմ մօտից տանից մայրը սրդու հետ իմիասին պիտը գնացին։

Այդպիսի սարսափեցնող նամակներին պէտք է շատ թերահաւատութեամբ վերաբերուել և իսկոյն տեղ չտալ։

Տեղեակ։

Թիֆլիս, 26 ապրիլի.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿՐԵՏԷԻ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ. — Կրետէում պատահած վերջին անկարգութիւնների մասին լրագրները հետևեալ մանրամասնութիւններն են հաղորդում։ Ազիսորոն գաւառի էպիսկոպի գիւղում տեղացի ապստամբների ու թուրք զօրքի մէջև վերջին օրերս տեղի է ունեցել մի ընդհարում։ Կրետացիները վրայ առջին անգամ յարձակում են գործել պահակ աշտարակներից մէկում խրճուած թուրք զօրքերը։ Սկսուել է տասական հրացանաձգութիւն, որը վերջացել է թուրքերի՝ դէպի աշտարակը մղուելով և պաշարման մէջ դրուելով։ Նրանց օգնութեան է ուղարկուել մեծ աշտարակից նոր զօրք, սակայն դրանք ևս յետ են մղուել։ Դիւերը վրայ հասնելով, հրացանաձգութիւնը ընդհատուել է։ Այս ընդհարման մասին լուր տրուելով Ռեթիմս, իսկոյն ևեթ այդտեղից զօրք է ուղարկել անկարգութեան վայրը։ Հետևեալ ամբողջ օրը հրացանաձգութիւնը շարունակուել է, մինչև որ ապստամբների փամփուշտը սպառելով, ստիպուել են թուրքերին պաշարելուց յետ կանգնել։ Գաւառ մէջ ապստամբել են 40 թուրք և միքանի կրետացի։ Ընչացքի բնակիչները փախել են լեռները։

—

ԹԻՒՐՔԻԱ.—Վերջին ժամանակներս Քիլիսում (Հալէպի վիլայէթ) պատահած ընդհարումների մասին հաղորդում են հետևեալ մանրամասնութիւնները։ Խռովութեան ժամանակ կայմակամն ու զինուորական հրամանատարը քաղաքից բացակայ էին, իսկ տեղական զօրքը քաղաքից դուրս վարժութիւններ էր կատարում։ Խռովութիւնը սկսուելուն պէս լուր է տրուում Հալէպի կառավարչապետին պատահածների մասին, որը անմիջապէս զօրք է ուղարկում այնտեղ կարգը վերականգնելու համար։ Գաւառին մասնակցող մօտ հարիւր մահմեդականները իսկոյն ևեթ ձերբակալուել են։ Այդ անկարգութիւնների պատճառով Քիլիսի ու շրջակայքի վաճառականութիւնը բոլորովին կանգ է առել. այդ բանը սւելի զգալի է Ալէքսանդրետա նաւահանգստի վերաբերութեամբ, ուր նոյնպէս ընդհարում է պատահել թրքական զինուորական «Բրուդ» նաւի զինուորների և անգլիական նաւաստիների միջև։ Անգլիական նաւաստիների հրամանատարը անմիջապէս իւր համազգեստը հագնելով դիմել է կայմակամին և բառականութիւն պահանջել։ Սակայն յայտնի չէ, թէ ինչով է վերջացել այդ այցելութիւնը։ Այսքանը հաստատ է, որ ինքը կայմակամը անգլիական նաւաստիների հրամանատարից պահանջել է, որ իւր նաւերը հեռացնի քաղաքից, քանի որում նրանց ներկայութիւնը կարող է անկարգութիւններ առաջ գալու պատճառ դառնալ։

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Աշխարհի չուրջը 40 օրում.— Ֆրանսիական մի լրագրի հաշուով 1900 թուի յունուարի 1-ից, երբ կը վերջանայ Սիբիրի երկաթուղին, աշխարհի չուրջը կարելի է ճանապարհորդել քառասուն օրում, ծախսելով դրա համար միայն 1850—2000 ֆրանկ։ Այն նշանաւոր օրը, երբ Սիբիրի ճանապարհը կբացուի, կարելի կլինի Լոնդոնից, Օստէնդէի և Բերլինի վրայով, հասնել Ռուսիայի մայրաքաղաքը 45 ժամում։ Այնտեղից արդէն Սիբիրի ճանապարհով, որ բոնում է 1,000 կիլոմետրից աւելի, կարելի կլինի Լոնդոնից դուրս գալով Ապրուրի նաւահանգիստը հասնել ամանորեայ օրում։ Ապրուրի նաւահանգստում ճանապարհորդների համար կանգնած կլինին նոր ռուս-ամերիկական ընկերութեան ամենաարագընթաց չոգենաւերը։ Չոգենաւը Սան-Ֆրանցիսկո կուղևորուի, սրտեղ նա հօթն օրից յետոյ կը հասնի։ Այնտեղից Լոնդոն վերադառնալը շատ հասարակ կերպով կը կատարուի, այնպէս որ ամբողջ ճանապարհորդութիւնը կրտևի ոչ աւելի, քան քառասուն օրուզիչը։

ՀԵՌԱԳՐՆԵՐ

ՌՈՒՍԱՑ ԴԱՐՆԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԵՌԱԴՐՆԵՐ «ՆՈՐ-ԴԱՐ»-ԻՆ

—

ՍՈՓԻԱ, 25 ապրիլ.—Ապրիլի 23-ի տօնախմբութիւնը կատարուեցաւ հանդիսաւոր մաղթանքով։ Կարգը կատարում էր միտրոպոլիտը։ Ներկայ էին ռուսաց հիւպատոսութեան կառավարիչ Բոտկինը, փոխ-հիւպատոս Վոևվոդսկիյ, այստեղ գտնուող բուլղարական մինոտրները, քաղաքագլուխը, իշխանութեան ներկայացուցիչներ։ Արհեստութիւն մաղթելիս ամենից առաջ յիշատակեցին Թագաւորին, Թագուհուն, Թագաժառանգին և Թագաւորազ տունը, յետոյ իշխանին, իշխանուհուն և իշխանազն Բորիսին։ Մաղթանքից յետոյ զօրահանդէս կայացաւ։ Ներկայ էր մեծ բազմութիւն։ Ռուսաց հիւպատոսարանում ընդունելութիւն կար։ Հոգևորականութեան կողմից շնորհաւորեց միտրոպոլիտը, մինիստրական խորհրդից—Դիեզովը, նոյնպէս և իշխանութեան ներկայացուցիչներ։

ԲԵՐԼԻՆ.—«Ազգային Լրագիրը» հաղորդում է որ Վիլհելմ կայսրի հրամանով թագադրութեանը Գետերբուրգ ուղարկուելու են զեմանական դեսպանութեանը պրուսական գվարդիայի 5 պրուչիկներ։

ԲՈՒԽԱՐԵՍՏ.—Ապրիլի 23-ին տեղացի ուսանողները մի ցոյց կազմեցին ընդդէմ ունգարական պետութեան հարարամակի։ Ժողովուելով և շարքեր կազմելով, նրանք անցան Բուխարեստով, առջևն ունենալովմի երաժշտախումբ, որը ժողովրդական երգեր էր նուագում։ 40,000 հոգնոկի անձեր միացան ցուցարարների հետ։ Կարգը կատարեալ էր։

ԼՈՆԴՈՆ.—Ինչպէս «Times»-ը հաղորդում է, չինական կառավարութեան հրամանով ուրբաթ օրը բանկը տարան 4 միլիոն ֆունտ ստեր. ձագարնիայի հաշուին։

ՕԴԵՍՍԱ.—Ապրիլի 24-ին Ալէքսանդրիայից վերադարձան և Պետերբուրգ են գնում «Կարմիր խաչի» ընկ. քոյրերը և այդ բաժնի 5 անհիւանդները, որոնք հաւէշտան էին ուղարկուած։

ՍԱՄԱՐԱ.—Տեղացի միլիոնատէր Աբժանովը 10,000ր. նուիրեց աշխատասիրութեան տանը։

Մի առևտրական նաւ ընկղմուեց 80,000 պուդ ալիւրով բեռնաւորուած։ Առաջին չոգենաւերը եկան և գնացին։ Ջրի աւելանալը թոյլ է։

ԹԵՐԵԴԵՄ

I.

Գ. Խմբագիր.

Կարդալով «Մուրճ» ամսագրի № 2-ում «Լուսինի» ստորագրութեամբ «Դէպք հայոց Բարեգ. Ընկերութեան կեանքում» խորագրով ճշմարտութիւնից հեռի յօդուածը, այսու Բարեգ. Ընկ. Ախալցխայի բաժնի վարչութիւնս պարտք է համարում մի երկու խօսք ասելու, խընդրելով Ձեզ մեր ասելիքին մի անկիւն շնորհել պատուական թերթիդ առաջիկայ համարներից մինում։

«Լուսինի» ստորագրութիւն կլսող յօդուածագիրը պարոնը իւր երկար ու բարակ, խճողանձայնէմջ գրուած վերոյիշեալ յօդուածում, խօսելով գնդապետ (այժմ ժեներալ) մեծ պ. Խ. Մելիք-Հայկազեանի ընկերութեան պատուաւոր անդամ ընտրելու վերաբերմամբ արած առաջարկութիւնը անկանոն է, և թէ վարչութեան այդ վարմունքը անտակտ է և այլն։ Թողնելով մի կողմ պարոն Լուսինի վիրաւորանութիւնները պատուաւոր անդամ ընտրելու խնդրի վերաբերեալ, մի խնդրի, որի մասին մենքան գրուեց ու խօսուեց և որը, մեր կարծիքով, նորից պարզելու տարկ չի տեսնում, առաջարկում ենք պարոն յօդուածագրին վերոյիշեալ կէտերի հերքմարտութիւնը ապացուցանել փաստերով և ոչ թէ փաստերով։ Եթէ պ. Լուսինին քաջութիւն չի ունենալ հանդէս գալու իւր ասածը վարչութեանս վերաբերութեամբ փաստերով հրապարակաւ ապացուցանելու, այն դէպքում վարչութիւնս պարտն է գրածը համարելու է ծայրէ ի ծայր սուտ և անհիմն։

Սոյն յօդուածը իւր ժամանակին ուղարկուած է եղել «Արձագանք» լրագրի խմբագրութեան, սակայն, մեզ անյայտ պատճառներով, մինչև այժմ լոյս չէ տեսած։

Վարչ. նախ. Արբահամ ք. Ղազազեան.

Անդամներ՝ Ա. Սիմէօնեան, Ազ. Այվազեանց, Յ. Յակովբեանց

Անդամ-Քարտ. Ս. Տէր-Կարապետեանց.

Յ. Դ.—Մեզ բարեհաճի կարգալ «Տարազի խմբագրութիւնը սոյն յօդուածը և իւր թիւրմի 9, 10, 13 համարներում վարչութեանս նկատմամբ արած սկնարկութիւնների պատասխանը տեսնի սրա մէջ։

Նոյն։

II.

Մեծ պ. խմբագրապետ.

Կարգացինք Ձեր պատուական լրագրի №70-ի մէջ մի նկատողութիւն, Մոզնու եկեղեցու վերաբերութեամբ, ուր ի միջի այլոց ասուած էր, «բեմի վրայ չփոխուած զրութեան մէջ էր (?) պատանի սարկաւագ Վարդանը որ վերաբերում պիտի անէր...սարկաւագ Վարդանը վերաբերութեան արաւ և իրեն անել զրութիւնից ազատելու համար (?!) իմաւ և էլ չերևաց»։ Այս տողերով լրատուն չօշափում է իմ պատիւը։ Թէև ես երբէք չէի կամենում հրապարակ գուրս գալ և հերքումներով ուզղել լրատուի ճշմարտութիւնից զուրկ տեղեկութիւնները, բայց նկատելով որ շարունակ լրատութիւնը կարող է վնասակար հետևանքներ առաջ բերել, ստասիկ պարտք եմ համարում հրապարակաւ յայտնել, որ ես երբէք չփոխուած զրութեան մէջ չեմ եղել, և ինչու պէտք է չփոխուէի. երկրորդ՝ երդեցիկ խումբը երգել է միմիայն իւր բաժինը և ոչ թէ, ինչպէս գրուած էր, և սարկաւագի բաժինը։

Ամենայն իրաւամբ կարող եմ ասել, որ ես իմ պաշտօնը կատարել եմ սրբութեամբ, սպասաւորել եմ մինչև «Հայր մեր»-ը և այնուհետև շրջեցրել եմ քահանաների գանձանակը։

Յարգոյ խմբագիր խնդրում եմ երկարաց հրատարակէք ի պատուի Ձեր հրատարակութեան։

Վարդան սարկաւագ Տէր-Վահանեանց։

Թիֆլիս 22 ապրիլի։

Խմբագիր հրատարակիչ՝

ՍՊԱՆԴԱՐ ՍՊԱՆԴԱՐԵԱՆ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՊՏՂԱՀԱՍԻ ԷՊԻՍՏԱՍ
ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ Ե. ԿԵՕԼԵՐ և ԸՆԿ.
գործարանի
կատարելագոյն թափանցիկ, գեղեցիկ գոյն ու համ ունեցող խմիչք է դառնում։
Ծ ա խ ու կ ա յ
Ա Մ Ե Ն Տ Ե Ղ Բ Ո Լ Ո Ր
տեղի նշանաւոր վաճառականների մօտ։
(Մ) 3—1

ԿԱՊՍԻՒԼՆԵՐ
ՄԱՏԻԿՕ ԿԱՊՍԻԼ ԵԻ ԸՆԿ.
(Capsues au Matico)
Պարիզի գեղագործների.—Գոյատարուած է Ռուսիայում։

Սոյն կապսիլները պատրաստուած են Մատիկօի և Կոպայ Բալզամի էսէնցիայից։ Նրանք պատրաստ լինելով մածուցիկ կեղևով, ոչ մի վատ համ կամ հոտ չեն ունենում։
Պահեստ Ռուսիայի գլխ. գեղատնկոտ.
(Մ.) 16—8

ԽԱՐԿՈՎ։ ԵԿԱՏԵՐԻՆԵՍԼԱՎԻ ԳԻՏ. — Առաջնակարգ երկաթ հիւրանոցներ «ՊԱՐԻՋ» և «ՓԵՍՍԻՆԳ» մրցած են։ Վերեկաւ-մերկոյ դէպի բոլոր տարկերը։ Մարուր խոհանոց։
(Մ.) 8—3

ՍԱՆՏԱԼ ՄԻԴԻ
SANTAL MIDY
Պարիզի գեղագործի պատրաստած, գոյատարուած է Ռուսիայում։
Նոր կապսիլների մէջ պարունակում են մարդը սանտալի էսէնցիա։
Պահեստ է Ռուսիայի գլխաւոր գեղատնկոտում։
(Մ.) 33—6

ТРЕБУЮТСЯ АГЕНТЫ для продажи выигрышныхъ билетовъ съ разсрочкой платежа и страхованію
Прос. адрес. банкирской конторѣ
СПБ. И. А. ШИФЪ, Гороховая, 13.
(М) 15—12.

BATEAUX a VAPEUR FRANÇAIS N. PAQUET ET Cie
ՆԱՒԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆ ՓՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
„Ն. ՊԱՔԷ ԵԻ ԸՆԿ.“
անոնաւոր և ուղիղ երթևեկութիւն ՄԱՐՍԷՅԼԻՑ ԲԱԹՈՒՄ և ԲԱԹՈՒՄԻՑ ՄԱՐՍԷՅԼ երկու շաբաթը մի անգամ։
Բաթումից Մարսէյլ գնալիս մանում է Տրապիզոն, Սամսոն և Գալիս քաղաքները։
Բաթումից դուրս է գալիս չորեքշաբթի, 1 (3) մայիսի «Սիրկասսի» չոգենաւը, նաւապետ՝ Բոշել։
Բաթումից Պարիզ հաղորդակցութեան տոմսակները սովորական գնիցն ունին։
Ապրանք յանձնելու կամ ճանապարհորդութեան վերաբերեալ տեղեկութիւնները տանալու համար դիմել՝
Բաթումում—պ. ՎԻԿՏՈՐ ԴԱՐՆՈՅԻՆ, Նաբերեժնայա։
Թիֆլիսում—պ. ԲԱՐԵՂԵՆԴԱՆԵԱՆԻՆ, Սիոնի փողոց, քարվանս. Դէպոզ ագայի
Բաթումում—պ. Սամուէլ Դելլարեանին, Կալիբեակինսկայա հրապարակ։
Նովոռոսիյսկում—պ. ԼՈՒԻ ՌՆՈՅԻՆ։
(392) 20—7

ԱՂՕՐԻՔ ԵՐԿԱԹ ԼՈՒՑԱՏՈՒ
Գործակալութիւնս յանձն կ'առնէ, պատրաստել ապրիլի շէնքի և մետենաների ծրագիրներ նոր-ըլանական և հին քարի ըլուելիքներ։
Կընդունի երկաթեայ մետենաներ, յարկեր և հռաճարի նորաձև աղբիւրներ և կրատանձաններ առանց չինուելիքներ։
Գործակալութիւնս իւր ծրագիրները խորհրդատու հրատարակէաններու քննադատութեան կենայ յանձնել ի հարկին։
Դ Ի Մ Ե Լ
H. Pashaian et Courian, 12 Croydon Grove 12, West Croydon, London. 50—14

Тифлисъ Доз. цензурою 26-го Апрѣля 1896 г. Տպարան Ա. Մելիք-Ջահնազարեանցի։ Типогр А. О. Меликъ-Шахназаріанца, Воронц. Набережн. церковный домъ